

Павал Севярынец

Грамадзтва граху

Сказаць папраўдзе, я не адчуваю папаху серы. Ня выключана, што ўжо мы даўно прынюхаліся. Але балота, багна зь ціхімі вірамі, смуродная бездань твані з гулкім выбоўтваньнем газаў — вечнае ньючае балота пад нагамі, гэта факт. І яшчэ — поўня па-над усім, начное магільнае вока, што ўзіраецца ў задраныя дагары твары, у вокны, і піпматызуе, пакуль мы хорам ня ўзвыем.

Віншую, мы ўсёй грамадою ў трансце. Мы падаўляючай большасьцю і не здагадаемца пра мэты, задачы й чаканыя вынікі існаваньня свайго бялковага цела — і, як сьледства, помсьцім бацьком, кумірам ды пэнсіянэрам, гадзім у свае калыскі й вінавацім тых, зьнянавідных, чые целы крыху больш бялковыя.

Ня дзіва, што зь першых школьных клясаў галовам дапытлівым і цікаўным дазволена спасьцігаць максымум зьяваў матэматычнага сьветапарадку й жывёльнага варушэньня, усе кабалічныя лічбы зямлі і тэхнікі... толькі не *чалавецтва*. Ня людзтва. Бо сорамна, страшна прызнацца ў заканамернасьці подлага й падманнага, у абгрунтаванасьці п'янства й ляюты, у непазьбежнасьці крывадушша, разбэшчанасьці й хлусьні. Прызнацца сьвежанькаму дзіцёнку, якому толькі вось давялі, што сьнег белы, а цемра чорная, і што на нуль нічога ня дзеліцца.

Краіна ў руінах. Мы штосьці пішам, складаем кнігамі, плітамі й шуфлядамі па дамох і кватэрах; руінаў робіцца яшчэ трохі больш, а разуменьня яшчэ трохі менш. Шчасьце, што ёсьць яшчэ Лукашэнка, які, паводле агульнага перакананьня, нясе адказнасьць за нашы грахі, інакш бы нам засталася адно праваліцца ў пекла ад ганьбы.

Гэта проста суцэльная паталёгія, наша *грамадства граху*. Грэх, быццам рак, паражае злаякаснымі ўтварэньнямі ўсе пульсуючыя залозы й порыстыя касьцявіны, нэрвовыя клеткі й найпашчотнейшыя органы пачуцьцяў. Грэх кішэчніку, грэх крыві, поўны грэх мозгу. Дайшло да таго, што мы, сьмяротна хворыя на такое жыцьцё, ня чуем ані страху, ані болю, ані кону свайго. Прамінулі ўсе магчымыя інкубацыйныя й апэрацыйныя пэрыяды; усёй гадасьцю, пошласьцю, што ўнутры нас, ужо даўно павінна было званітаваць, а мы ўсё бадзёра мыем рукі перад абедам і не падаем іх былым сябрам. Дысфункцыі, імунныя агрэсіі і нагнаеныя ператравілі дарэшты, што было моцнага і спажыўнага, мяккацелага й мясістага, па сто разоў адрыгнулі й пачалі труціць, забіваць і жэрці адна адну. У памутнелых вачох усплываюць такія калоды й бяровеньні, што не відаць далягляду. Мы ня бачым за сьветам *святла* — ад заходу да сьвітанку, ад сьвітанку да заходу — і ня ўгледзім да тае пары, пакуль нас, перасмыкнутых жахам, не паралізуе ад кішэньня чарвівых зьвілінаў у *саміх сабе*, ад нутранага расплодзішча поскудзі й заразы, пакуль не пачуецца ціканьня сэрца, гатовага выбухнуць страшнай інфэкцыяй. І гэтае ўсьведамленьне — шок, ад якога кідае ў жар! — будзе ўжо не літаратурай і не кіно, не абаронай правоў вычварэнцаў і не любаваньнем калецтвамі — гэта будзе супрацьстаяньне дабра і зла сам-насам, гэта будзе жыцьцё ў рэжыме рэальнага часу.